

Yabancılara Türk Kültürü Öğretimi'nde Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin in Teaching Turkish Culture to Foreigners

Prof. Dr. Muammer NURLU*

Öz:

Okuma-anlama becerisinin kazandırılması hususunda yardımcı okuma kitabı hazırlama ve edebi metinler, yabancı dil öğretimi çalışmalarında önemli bir yer tutar. Doğal dil edinim sürecinin en önemli parçası olan dinleme ve okuma becerilerinin geliştirilmesi için hazırlanan gereçler, kitaplar ve etkinlikler ile dili öğrenme daha hızlı gerçekleşecektir. Edebî eserlerin dil öğretiminde kullanılması ile hedef dilin söz varlığının, kültür dünyasının ve yaşayış tarzının dünya kültür dünyasına sunulması kolaylaşacaktır. Dil öğrenen kişi hedef dile ilişkin, gerçek hayatta işine yarayacak bilgileri edebi eserler aracılığı ile öğrenebilir. Bu eserler öğrencinin okumaya olan isteğini artırabilir. Bu husus, dil öğretiminde metinlerin ve edebî eserlerin önemini daha da belirgin hale getirecektir. Özellikle bağlamı olan ve anlamsal bütünlük sağlayan özgün metinlerin kullanılması gerekmektedir. Ancak özgün metinler ana dili konuşanlar düşünülerek hazırlandığı için Türkçe öğrenen yabancılara göre çok bilinmeyenli ve karmaşık olabilir. Bu nedenle bu metinlerin ve öykülerin bağlamlarından ve anlamsal bütünlüğünden yararlanabilmek için hedef kitlenin düzeyine göre uyarlanması/sadeleştirilmesi gerekmektedir. Bu da temel düzey için öğrenciyi dile ısındırma, okuma isteğini kazandırma, önceki bilgilerini kullandırma ve var olan kur kazanımlarını öğrenciye bütüncül

* Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi, e-mail: mnurlu@gazi.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0003-3699-5794>

bir yapı içinde sunma şeklinde olurken, orta düzeyden başlanarak ileri düzeylere doğru öykü veya metinde yer alan bağlamı çözümleme, edebi haz kazandırma ve bilgilendirme, okumanın amaçları arasında gösterilebilir. Türkçenin öğretilmesi noktasında kendi kültürümüzü ve duygu düşüncemizi bünyesinde barındıran metinlerin kullanılması öğrencinin dilin düşünce dünyasını da keşfetmesi bakımından önem taşımaktadır. Türkiye'nin dünyadaki eski yerine tekrar güçlü bir şekilde gelebilmesi için dilini ve kültürünü yabancılara öğretmesi gerekir. Bu çalışmaların Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin stratejisine de uygun olduğunu vurgulamakta fayda vardır. Devleti yönetenlerin eski Osmanlı coğrafyasını ziyaretlerinde (Balkanlar, Orta-Doğu ülkeleri, özellikle Kuzey Afrika Ülkelerinde) Türkçe öğretimi üzerine yapılan ikili antlaşmaların, Yunus Emre ve TİKA aracılığıyla gerçekleştirilen faaliyetlerin sürekli ve temelli olması için bu konunun üzerinde durulması icap eder. Ayrıca Latin Amerika üzerinden esen ılık rüzgârların da Türkçe ve Türk Kültürünü öğretmemize yardımcı olacağı kanaatindeyiz. Bu dostluklardan da yararlanarak Türkçe öğretimini kolaylaştıran Türkçe sadeleştirilmiş eser ve sözlüklerin ortaya konmasında acele edilmelidir. Bu minvalde değerlendirildiğinde Ömer Seyfettin'in eserleri keşfedilmeyi ve istifade edilmeyi bekleyen bir derya olarak görülmelidir. Bu yazımızda bu konu üzerinde durulacaktır.

Anahtar sözcükler: yabancılara Türkçe öğretimi, Ömer Seyfettin, Türk, kültür, sadeleştirme

Abstract:

Preparation of reading books and literary texts, which help to gain reading-comprehension skills, play an important role in the work of teaching foreign languages. The most important part of natural language acquisition process which is prepared for the development of listening and reading materials, books and activities with language learning will be faster with the use of the target language in Language Teaching the literature of the word existence of the world of culture and living styles will enable you to be presented to the world of the world of culture. A language learner can learn information about the target language that will be useful in real life through literary works. These works can increase the student's desire to read. This will make the importance of texts and literary works even more evident in Language Teaching. In particular, it is necessary to use original texts that have a context and provide semantic integrity. But since the original texts are prepared with native speakers in mind, they can be very unknown and complex for foreigners who learn Turkish. For this reason, these texts and stories need to be adapted/simplified according to the level of the target audience in order to benefit from their context and semantic integrity. For the basic level, this can be shown as warming the student to the language, gaining the desire to read, using their previous knowledge and presenting existing exchange rate gains to the student in a holistic structure, starting from juniors and analyzing the context contained in the story or text to advanced levels, gaining literary pleasure and informing among the purposes of reading. At the point of teaching Turkish, the use of texts that contain our own culture and thought of emotions is important for the student to explore the world of thought of the language. In order for Turkey to return to its former place in the world strongly, it must teach its language and culture to foreigners. It is worth emphasizing that these studies also correspond to the strategy of the state of the Republic of Turkey. Visits of State Administration of the former Ottoman geography (Balkans, Middle-East countries, especially North African countries) bilateral treaties on the teaching of Turkish, Yunus Emre and Tika of activities that are performed through continuous and for it to be based must be addressed. In addition, we believe that the warm winds blowing over Latin America will also help us teach Turkish and Turkish Culture. Turkish simplified Turkish works and dictionaries that facilitate the teaching of Turkish by taking advantage of these friendships should be rushed to be put forward. When evaluated in this minvalde, the works of Omar Seyfettin should be seen as a derya waiting to be discovered and exploited. This article will focus on this topic.

Keywords: teaching Turkish to foreigners, Ömer Seyfettin, Turkish, culture, simplification

Giriş:

Yabancı dil öğretimi çalışmalarında okuma-anlama becerisinin kazandırılması hususunda yardımcı okuma kitabı hazırlama ve edebi metinler önemli bir yer tutar. Doğal dil edinim sürecinin en önemli parçası olan dinleme ve okuma becerilerinin geliştirilmesi için hazırlanan gereçler, kitaplar ve etkinlikler ile dili öğrenme daha hızlı gerçekleşecektir

Dil öğretiminde büyük yer tutan okuma-anlama ve dinleme-anlama becerilerinin geliştirilmesi ile birlikte konuşma ve yazma becerileri de doğal olarak gelişmeye başlayacaktır. Bu hususta önemli olan nitelikli ve hedef kitlenin düzeyine uygun anlaşılabilir iletiler içeren metinler ve gereçler hazırlamaktır. Bu becerilerin gelişmesine katkı sağlayacak anlaşılabilir iletiler oluşturularak yardımcı okuma metni hazırlanabilir, edebi eserlerin uyarlanması veya sadeleştirilmesi ile okuma becerisinin kazanılması sağlanabilir. Edebi eserlerin amacı günlük dili farklı bir düzen içerisinde bağlam oluşturarak gerçek olay veya durum olgusunu okuyucusuna vermektedir. Edebi metinlerin olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretiminde özellikle de başlangıç düzeyinde kullanılması başarıdan çok başarısızlığa neden olabilir.

Türkiye’de Türkçeyi öğrenen yabancı öğrencilerin ders saatleri dışında da doğal yoldan dili öğrenme ve girdi kazanma şansları yüksektir. Özellikle ülkemizi yurtdışında temsil eden kurumlarımızın (Yunus Emre Enstitüsü, Türk Silahlı Kuvvetleri, vb.) düzeylere uygun okuma kitapları ile ders dışı zamanlarda da öğrencilerinin girdi almasına yardımcı olmak için okuma kitapları aracılığı ile öğretimlerini desteklemesine katkı sağlayacaktır.

Edebî eserlerin dil öğretiminde kullanılması ile hedef dilin söz varlığının, kültür dünyasının ve yaşayış tarzının dünya piyasasına sunulması kolaylaşacaktır. Dil öğrenen kişi hedef dile ilişkin, gerçek hayatta işine yarayacak bilgileri edebi eserler aracılığı ile öğrenebilir. Bu eserler öğrencinin okumaya olan isteğini artırabilir. Bu husus, dil öğretiminde metinlerin ve edebî eserlerin önemini daha da artıracaktır. Özellikle bağlamı olan ve anlamsal bütünlük sağlayan özgün metinlerin kullanılması gerekmektedir. Ancak özgün metinler ana dili konuşanlar düşünülerek hazırlandığı için Türkçe öğrenen yabancılara göre çok bilinmeyenli ve karmaşık olabilir. Bu nedenle bu metinlerin ve öykülerin bağlamlarından ve anlamsal bütünlüğünden yararlanabilmek için hedef kitlenin düzeyine göre uyarlanması/sadeleştirilmesigerekmetedir. Bu da temel düzey için öğrenciyi dile ısındırma, okuma isteğini kazandırma, önceki bilgilerini kullandırma ve varolan kur kazanımlarını öğrenciyeye bütüncül bir yapı içinde sunma şeklinde olurken, orta düzeyden başlanarak ileri düzeylere doğru öykü veya metinde yer alan bağlamı çözümleme, edebi haz kazandırma ve bilgilendirme, okumanın amaçları arasında gösterilebilir.

Sadeleştirmenin Mantığı Nedir?

Bütün dünyada gelişmiş ülkeler, kendi kültür varlıklarını kuşaktan kuşağa aktaran edebî türlerde yazılmış olan kitaplarını hem ülkesindeki vatandaşlardan her düzeydekilerin okuması (örneğin Fransa'da "livre de poche" adıyla) hem de dillerini öğrenen yabancıların yararlanması için (texte en françaisfacile adıyla) sadeleştirme/basitleştirme yoluna gitmiştir.

Büyüyen ve gelişen Türkiye'nin dilini dünyaya tanıtmak, dilimizin konuşulmuşluğunu arttırarak Türkiye ve milletimiz hakkındaki önyargıları kırmak için kültürümüzü birinci elden tanıtmak gerekmektedir. Bir milletin kültürü yazılı eserlerde yaşar. Bu gerekçelerle bu eserleri yabancıların okuyabileceği düzeyde (A, B, C) ele alıp okunur hâle getirmek gerekir.

Bu gereklilik aşağıdaki ölçütler yerine getirilerek şu şekilde ortaya konmalıdır:

Türk Edebiyatının tanınmış yazarlarından bazılarının öykü ve romanları sadeleştirilmeli. Metinlerin aslına sadık kalınıp; bütünlüğünü bozmadan ve ruhunu yansıtmak biçimde metinler basitleştirilmelidir.

Amaç; Türkçe öğrenenlerin zorlanmadan okumalarına yardımcı olmaktır.

Türkçe öğrenenlerin işini kolaylaştırmak ve edebiyatımızı doğrudan tanıtmalarını sağlamak için çalışılmalıdır. Böylelikle, okuyucu bu eserleri hem istekle okuyacak hem de dilimizi ve düşünce dünyamızı daha yakından tanıyacaktır.

Bir yabancı dil, kitap okumadan öğrenilmez. Türkçeyi geliştirmek için sürekli okumak gerekir. Türkçe eserler okumak Türkleri daha yakından tanıma ve dostluklar kurmada yardımcı olacaktır.

Dünyada ne kadar millet varsa o kadar farklı yaşama biçimi vardır. Yabancılar Türkçe okuyarak Türklerin dünyasını kavrayacak ve kendi kültürleriyle karşılaşmalar yapacaklardır. Bu yolla, farklı kültürlerin belki de çok ilginç yanları olduğunu göreceklerdir. O kültürde düşünmeye ve o kültürü anlamaya çalışacaklar... İşte bu düşünce fırtınası onları daha da insancıl ve farklılıklara hoşgörülü duruma getirecektir. Böylelikle dünya barışına katkıda bulunmuş olacaklardır.

Güzel konuşmak için o dilin konuşulduğu toplumda yaşamak; iyi yazabilmek için de yabancı dilde bol bol okumak gerekir. Konuşmanın laboratuvarı toplum ise, yazmanınki de kitaplardır.

Güzel bir Türkçeyle konuşabilmek ve yazabilmek için sürekli ve değişik edebî türlerde (roman, öykü, deneme, fıkra...) yazıları okumak yararlı olacaktır.

Yabancılarla dostluk kurmak için dillerini konuşmak iletişimi kolaylaştırır. Bir dil bir başka dünya demektir. İnsan ne kadar fazla dil bilirse o kadar kültürlü olur. Daha medenî ve anlayışlı olur. Böylece dünya barışına katkıda bulunur.

A2 Düzeyinde Uyarlamaların/Sadeleştirmenin Önemi

Başlangıç düzeyindeki öğrencinin Türkçeyi sevmesi, ona karşı varsa önyargılarını kırması ve Türkçenin doğru ve hızlı biçimde öğretilmesinin ilk basamağı olan A1-A2 düzeyinin çok iyi planlanarak öğretilmesi gerekir.

Gelişmiş birçok ülkenin yabancılara dillerinin öğretilmesi hususunda hazırlanmış her düzeye uygun öykü kitapları vardır. Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde hâlihazırda kullanılan kurlara uygun öykü kitapları bulunmamaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan kitapların düzeylere pek uygun olmadığını düşünüyoruz. Bu yüzden, alanda eksikliği hissedilen yardımcı okuma kitaplarının düzeylere uygun ve daha ciddi bir biçimde hazırlanması kaçınılmazdır.

Söz konusu alanda birçok kitap yazılmasına rağmen yardımcı öykü kitaplarının neredeyse hiç oluşturulmamış olması ise dikkat çekicidir. Aşağıda vereceğimiz örnek çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde büyük eksikliği hissedilen yardımcı okuma kitapları ve okuma metinleri için “Edebî Eserlerin” A2 düzeyine uyarlanmasına ilişkin Ömer Seyfettin’in bir öyküsü örnek olarak ele alınmıştır.

Türk öykücülüğünün en önemli kişisi olan Ömer Seyfettin’in eserleri hem ilgi çekici hem de Türkü kültür öğeleriyle donatılmıştır¹. Yabancılara kültürümüzü tanıtmasında yardımcı olacağı düşüncesiyle onun öykülerinden biri ele alınmıştır. Sürükleyici bir üslupla yazılmış bu öykülerin okuyucuda merak uyandırması dil ve kültür öğretimini kolaylaştıracaktır.

Amacımız, Avrupa Diller için Ortak Çerçeve Metni’ni temel alarak yabancılara Türkçe öğretimi alanında büyük gereksinim duyulan ve neredeyse hiç olmayan, düzeylere göre yardımcı okuma kitapları hazırlama ve uyarlamalara öncülük etmektir. Çalışmada Avrupa Diller için Ortak Çerçeve Metni’ne göre A2 düzeyinde okuma becerisine yönelik kazanımlar ve bu kazanımlar ışığında uyarlama çalışması hazırlanmıştır. Bu kapsamda Ömer Seyfettin’in Perili Köşk adlı öykülerinin A2 düzeyine göre uyarlanması yapılmıştır.

Aslında, yabancılara Türkçe Öğretiminde, ders kitapları tek başlarına yeterli değildir. Ana dili öğretiminde çok gerekli olan yardımcı okuma kitapları, yabancı dil öğretiminde de aynı öneme sahiptir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında öğrencilerin dil düzeylerine, ilgi ve gereksinimlerine uygun bu tür kitapların yokluğu saptanmıştır. Ana dili öğretimi için hazırlanan yardımcı okuma kitaplarının doğrudan yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılması, öğrencinin metni okurken zorlanmasına ve anlayamamasına neden olmaktadır. Dünyadaki yabancı dillerin öğretimi alanında yardımcı okuma kitapları, ders kitapları kadar önem taşımaktadır. Ancak yabancılara Türkçe öğretiminde bu kitapların eksikliği gün geçtikçe daha çok aranmaktadır.

Böyle bir çalışma yabancılara Türkçe öğretimi alanına katkı sağlayacak olması

¹ Bk. Ömer Seyfettin, Seçme Hikâyeler (Haz.Z. Gürel), s. 18.

bakımından önemlidir. Alanyazın taramasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında Avrupa Dil Gelişim Dosyasında belirtilen esaslara dayanarak oluşturulmuş uyarlanma ve sadeleştirme çalışmalarının çok az olduğu saptanmıştır. Bu çalışma, alanda eksikliği hissedilen yardımcı okuma kitaplarının oluşturulması ve var olan edebi eserlerimizin yabancılara Türkçe öğretim esaslarına uygun olarak uyarlanması fikrini de alanyazına kazandırmayı hedeflemektedir.

Dil öğretiminde Avrupa'da yayınlanan yardımcı okuma kitaplarında geçen sözcüklerin düzeylere göre farklılaştığı, "Oxford Prograssive English Readers" takım kitaplarına bakıldığında, dört ayrı derece ve bir giriş derecesinin olduğu ve öykü kitaplarının İngiliz edebiyatından seçilmiş dünyaca ünlü öykülerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca bu yardımcı okuma kitaplarının 1973'ten beri basıldığını da özellikle belirtilmelidir². Görülen o ki, Avrupa'nın birçok ülkesinin bu konuyu yıllar öncesinden ele alıp geliştirdiği ve dil öğretim programına dâhil ettikleridir.

Biz burada, Türk Edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan ve olay öykücülüğünün simgesi olarak dünyada da doğrudan karşılığı bulunan Ömer Seyfettin'in öykülerini seçtik. Bu öykülerin seçilmesi ile öğrencide hedef kültüre ilişkin önemli bir yazar ve eseri okuduğu duygusu oluşturarak öğrencinin okumaya olan isteğini artıracakı düşünölmüştür.

3. Uyarlama Yapılacak Eserin Seçimi

Ömer Seyfettin, Türkçenin zenginliklerini öykülerinde yer verdiği atasözleri, deyimler ve özlü sözler ile desteklemiş, öykülerinde olay akışını ve kahramanların hayatını anlaşılır biçimde ortaya koymuş, okurlarının da okuma süreci boyunca zevkle ve anlayarak vakit geçirmelerine katkı sağlamıştır. Öykülerde kullandığı fiillerin sıklığı, kısa anlatımlar ve kurallı, basit yapıdaki cümleler anlaşılabilirlik açısından önemlidir.

Türkçenin sade ve gündelik kullanımını içeren, kültürel ve evrensel iletiler barındıran bu öykülerin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması dil öğretimine büyük katkı sağlayacaktır.

Perili Köşk öyküsünün seçilmesinde dikkat edilen hususlar şu başlıklar altında toplanabilir:

Öykünün hedef kültürü ve evrensel kültürü içermesi,

Dilinin mecaz ve karmaşık bağlamlardan uzak, sade bir Türkçe olması,

Sözcük ve dilbilgi yapılarının hedef düzeye uyarlanabilecek düzeyde olması,

Uyarlamanın verimli olabilmesi açısından öyküde derin anlamsal yapıların ve söz sanatları ile örgülenmiş anlatımların olmaması,

Öykünün başlığı ve metindeki olay örgüsünün merak uyandırıcı olması,

² Bkz. P. Şimşek, Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Kitaplar.

Bu uyarlamayla, Türk kültürünün evrensel kültür ile bütünleştiği değerler ön plana çıkarılmış, okuma becerisini geliştirirken bunun yanı sıra temel düzeyden itibaren Türk edebiyatına ait eserlerle öğrencinin kaynaşması hedeflenmiş ve bunun verdiği başarıma duygusu öykülerde hissettirilmeye çalışılmıştır.

Burada, Ömer Seyfettin öyküsünün A2 düzeyi için uygun olduğu varsayılmıştır. Türkçenin yabancılara öğretimi için yapılacak uyarlamanın Avrupa dil gelişim dosyasında yer alan okuma becerisine ilişkin ifadeleri karşılayacağı düşünülmektedir. Yardımcı okuma kitaplarının uyarlanmasında bilimsel veriler temel alınarak çalışma hazırlanmıştır

4. Uyarlamada Uygulanan Yöntem ve Örnekler

Dünyadaki en yaygın dillerin uyguladığı yöntemlerden birisi, yardımcı okuma kitaplarının düzeylere uygun hazırlanıp sunulmasıdır. Bu alanda örnek oluşturması amacıyla Ömer Seyfettin'in öyküsü üzerinde durulmuştur. Türkçenin günümüz kullanımına yakın ve içerdiği evrensel iletilerle hazırlanmış bu metinlerin kullanılmasının daha verimli olacağı düşünülmüştür.

Bu kapsamda Ömer Seyfettin'in Perili Köşk öyküsü A2 düzeyine uyarlanmıştır. Uyarlanma sonrasında, metnin işlevsel hale getirilmesi amacıyla dil becerileri incelenerek, verilmek istenen dilbilgisi yapılarının ve anlaşılabilir iletilerin kavratılmasını ölçmeye yönelik alıştırmalar hazırlanmıştır.

Öykü uyarlanırken hedef düzey kazanımları netleştirilmiş, bu kazanımlar A2 düzeyini bitirmiş öğrencilerin bilmesi gereken dilbilgisi konuları, düzeye uygun sözcük kadrosunun korunması, özgün metinden hedef metne ulaşma esnasında yapılan değiştirim ve çıkarmalardan yararlanma hususları netleştirilmiştir.

5. Perili Köşk Öyküsünün A2 Düzeyine Uyarlanması

Perili Köşk öyküsü, sanatlı ve örtük anlatımların olmadığı, günlük ve sade dille oluşturulmuş karşılıklı konuşmaların bulunduğu, genelinde temel ve anlaşılır betimlemelere sahip bir metin olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyküde, ev kiralamak isteyen bir ailenin, köşkü kiraladıktan sonra başından geçen peri olaylarının anlatıldığı görülmektedir. Olay örgüsünün içerisinde yer alan gizem ve merak unsurlarının, okuyucunun dikkatinin metinde olmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Öyküde yerel ağız özellikleri bulunmamaktadır. Özellikle öyküde yer alan gizem ve merak unsurları, öykünün sonuna kadar devam etmekte öykünün sonunda ise beklenmedik bir bitiş ile okuyucunun bilgi geçmişine ve okuma arzusunun artırılmasına olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

6. Özgün Öykünün Sözcük ve Dilbilgi Bakımından İncelenmesi

6.1. Sözcüksel İnceleme

Yabancı dil eğitiminde okuma becerisinin öğretimi oldukça önemlidir. Okuma becerisinde temel ilke metnin anlamlandırılması ve iletinin doğru biçimde okuyucuya ulaşmasıdır. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve doğru bir uyarılma hedefi ortaya konmalıdır. Okuma sürecinde öğrenci metinle karşılaşmalı ve metni anlamalıdır. Bu nedenle metnin anlaşılabilir bir ileti içermesi önemlidir. Bu husus da metinde yer alan sözcüklerin ve metnin taşıdığı iletinin öğrenci düzeyine uygun olması ile ölçülür.

Perili Köşk'ü uyarılma öncesinde anlamı etkileyecek değiştirim, ekleme ve öyküden çıkarılma gibi çalışmalardan önce öyküde var olan yapının A1-A2 kazanımlarına göre incelenmesi gerekmektedir. Öykünün sözcük kadrosuna bakıldığında somut varlık adlarının çokluğu göze çarpmaktadır. Uyarılma süresince incelenen sözcükler, düzeye uygunsuz aynen korunacak, değilse düzeye uygun eşdeğerde sözcüklerle değiştirilecektir. Bu değiştirim yapılırken Gazi, Ankara ve İstanbul TÖMER Yabancılara Türkçe Öğretimi kitaplarındaki A1-A2 düzeyi sözcüklerinden yararlanılacaktır.

Özgün öykü; biçimsel, sözcüksel, anlamsal açılarından dil düzeyi dikkate alınarak incelenmiştir. Öyküdeki cümleler numaralandırılmış ve değişiklikler açıklanarak incelenmiştir. Çalışmanın amacı, öyküyü ayrıntılı olarak çözümlenmek değil, Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metninde yer alan A1 ve A2 kazanımlarının gerektirdiği beceriler kapsamında öyküleri uyarlamaktır. Öyküdeki aynı anlamsal ve sözlüksel alanda bulunan sözcüklerin birlikte kullanımı, okumayı anlamlı hale getirmede yardımcı olacak, böylece anlaşılabilir ileti okuyucuya daha sağlıklı ulaşabilecektir. Perili Köşk öyküsündeki aynı anlamsal çerçeve içerisinde yer alan sözcüklere şunlar örnek gösterilebilir:

- A. Köşk, ev, kira, balkon, bahçe, hizmetçi, kiracı, komşu, kapı, oturmak,
- B. Peri, hayal, hayalet, hayalet görmek, kovalamak, ürkmek,
- C. Sabah, gündüz, akşam, uyku, gece, bekçi.

Bu sözcüklerin birlikte kullanımı ile aynı anlamsal çerçeve içerisinde iletinin anlaşılması ve ne anlatıldığı hakkında çıkarımda bulunulması kolaylaşmaktadır. Öykünün köşkte geçtiği, kiracı olarak oturulan bu evde hayaletlerin görüldüğü ve zaman olarak da gece ve akşamın yoğunlukta olduğu çıkarımlarında bulunulabilir. Öykünün anlam kurgusuna bakıldığında bir mahalle içindeki köşkte yaşanan olayların gizemli bir biçimde okuyucuya aktarıldığı görülmektedir. İletinin okuyucu tarafından doğru anlamlandırılmasına katkı sağlayacak aynı sözlüksel alanda yer alan sözcüklerin çokluğu ve yinelenmesi ile okuyucunun öykü hakkında çıkarımlarda bulunabilmesi kolaylaşacaktır.

Perili Köşk öyküsündeki tüm sözcükler anlamsal ve biçimsel olarak incelenmiştir. Öyküde toplam 1453 sözcük bulunmaktadır. Sözcüklerin 1067 tanesi isim

soyulu, 386 tanesi ise fiil soyuludur. Öyküdeki yinelenen isim soyulu ilk on sözcüğe (Bir, Sermet, Bey, Köşk, Peri, Sene, Ev, Fakat, Gece, Kira)bakıldığında, öyküde anlatının nerede geçtiği ve başkahramanının kim olduğu ve ne anlatıldığı gibi çıkarımlarda bulunmak mümkündür.

6.2. Dilbilgisel İnceleme

Okuma becerisi içerisinde verilen dilbilgisi kazanımlarının öğrenci düzeyine uygun olması, iletinin anlamlandırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu yüzden öyküde yer alan dilbilgisel yapıların incelenerek değiştirim, çıkarım gibi düzeltmelerden sonra uyarılmanın A1-A2 dilbilgisi kazanımları dikkate alınarak gerçekleştirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Öykünün kolay incelenebilmesi için cümleler numaralandırılmıştır. Öyküdeki cümle sayısı 228'dir. En uzun cümlede 25 sözcük vardır, en kısa cümlede ise 1 sözcük bulunmaktadır. Yabancılar İngilizcenin öğretimi A1-A2 düzeyindeki öykü kitaplarına bakıldığında ortalama bir cümlede en fazla dokuz ile on sözcüğün bulunduğu görülmüştür.

Perili Köşk öyküsünde 10 ve üstü sözcük sayısına sahip 42 cümle bulunurken, 9 ve altı sözcük sayısına sahip 186 cümle bulunmaktadır. Uzun cümlelerde en çok aktarımlı anlatıma rastlanmaktadır. Örneğin, “Sermet Bey’e annesi, “Bizi bu köşkten çıkarmazsan sana hakkımı helal etmem!” demeye başladı.” öyküde “dedi” ve “söyledi” fiilleri kullanılarak söylemler doğrudan aktarılmaktadır.

Öyküde kullanılan sözcüklerin temel anlam veya mecaz anlam olarak kullanılması da anlamayı etkileyen diğer unsurlardan birisidir. Öyküde temel anlamı dışında kullanılan sözcüklerin görünümü ise şu şekildedir: “Orası size gelmez, kiracılardan ikisinin yüreğine inmiş, önlerine düştü, verdikleri para yanar, Bir gece aşağıdan bir çığlık koştu, Fakat bir gece hepsi uyurken müthiş bir sarsıntı köşkü yerinden oynattı, hayal birdenbire fena halde üşüttü. Bütün hurafeler, batıl itikatlar dimağımıza hücum için gözle kulağa koşardı. Fakat el, fakat lamise, hiç dolma yutmazdı.”

Öyküde yer alan cümlelerden sadece ikisi devrik cümle olup diğer cümlelerin tamamı kurallıdır. A1 ve A2 düzeyinde cümlelerin tamamının kurallı olması iletinin anlamlı hale gelmesinde yardımcı olabilir. Eksilteli cümleler, öykü içerisinde duyguyu verme ve hareket tarzı hakkında fikir edindirmek için kullanılabilir; ancak okuyucunun düzeyi dolayısı ile bunu anlamlandıramaması olasılığı göz önünde bulundurularak uyarlanmış öyküde eksilteli cümlelerin tamamlanmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Aşağıda eksilteli cümleler gösterilmekte ve tamamlanmış halleri koyu renkle belirtilmektedir.

- (2)(Sermet Bey) İşte bir köşk daha! Dedi.
- (4) (Köşkün) tarhlarını yabani otlar bürümüş.
- (5) (Evin)Bahçesinin demir kapısında büyük bir "Kiralıktır" levhası asılıydı.
- (7) –Geç efendim, geç!...(Dedi)
- (11) (O ev) Küçük ama çok uğurludur.
- (12) (Evde) Kim oturursa erkek çocuğu dünyaya gelir.
- (13) (Sermet Bey) On iki kişi nasıl sığarız beş odaya! (dedi)
- (17) (Köşkün) Her tarafında geniş balkonları vardı.
- (18) (Köşk) Kuluçka yatan beyaz bir Nemse tavuğu gibi yayvandı.
- (20) (Sermet Bey),Yirmi senedir, çocuğa kavuşalıdan beri hep böyle bir yuva tahayyül ederlerdi.
- (21) (Sermet Bey)(bekçiye) Asabî bir istical ile: - Niye oturamayız? Diye sordu.
- (22) (Bekçi) Efendim, bu köşkte peri vardır.
- (32) (Sermet Bey) güldü: Perinin bize zararı dokunmaz! Dedi.(33)
- (38) (Köşkün)Anahtarı sahibindedir.
- (39) (Köşkün) Sahibi kim?
- (44) (Sermet Bey ve bekçi)Sık ağaçlar arasından yalnız üst katının çatısı görünen kırmızı aşiboyalı bir eski eve doğru yürüyorlardı.
- (53) (Hacı Niyazi Efendi) Fakat çok doğru bir adamdı.
- (54) (Hacı Niyazi Efendi)Senede belki yüz ev sattığı halde kendi perili köşkünü hariçten gelip Hanya'dan Konya'dan haberi olmayan enayi bir müşteriyi sokmuyor: "Allah'tan korkarım neme lâzım!" diyordu.
- (55) (Kendi)Köşkünün perili olduğunu hiç saklamazdı.
- (57) Sermet Bey Hacı Niyazi Efendi'ye evi gezmek istediğini söyledi:
- (58) (Hacı Niyazi Efendi) Pekâlâ, buyurun! Dedi.
- (62) (Hacı Niyazi Efendi) Sermet Beye, - Bu anahtar köşkü de açar... dedi.
- (64)(Köşkün bahçesi)Bakımsızlıktan, ayak basmamış bir dere içine dönmüştü.
- (65) Sermet Bey, ev sahibiyile (Köşkü) gezdi.
- (69) (Köşkün süslemesine)Tezvinatahiç diyecek yoktu.
- (71) (Köşkün –ı)Sarnıç, banyo, kuyu, kümes, ahır... Hepsi tamamı.
- (72) (Köşkün) Kirası ne kadar?
- (73) (Hacı Niyazi Efendi) “Çok istemiyorum.” (dedi)

- (74) (Köşkün kirası) Yüz seksen lira(dır)
- (75) Daha fenası,(Köşkten) çıkanlar propagandacılara katılıyor.
- (84) (Sizin)Köşkünüz ne kadar boş kaldı?
- (85) Vakıa şimdiye kadar hemen hiç...(boş kalmadı)
- (86) Fakat(Köşke) giren(kişiler), komşuların lafına kapılır.
- (87) (Köşkte) Çok durmaz.
- (89) Sermet Bey Ben ürkmem. (Dedi)
- (96) Hem(Köşkün) kirası da ucuzdu.
- (105) (Kiracıların) Verdikleri para da yanar.
- (107) (Sermet Bey) Halis bir zevk ehliydi.
- (109) Daima(Onun) akrabalarından kadın, erkek, dört beş misafiri(evde) bulunurdu.
- (112) (Sermet Bey'in)Çocukları mektebe giderlerdi.
- (113) (Sermet Bey)Kızlarını büyük ticarethanelere kâtip diye yerleştirmişti.
- (114) OnunKarısı kız mekteplerinde piyano dersi verirdi.
- (117) (Onlar)Yemeğe gece yarısına yakın yerler, yemekten sonra hiç oturmazlar, hemen yatarlardı.
- (125) (Hayalet) Ağaçların altında duruyor, sanki köşke bakıyordu.
- (126) (Onun)Karısı, kızları, çocukları korkudan sapsarı kesildiler.
- (133) Her gelen(kişi) bir şey söyledi.
- (138) (Sermet Bey)Gözümüz kulağımızdan giren yalanları görür dedi, fakat elimizi bu gördüğümüz şeye sürmeyiz.
- (139) (Hayalet)Hemen kaybolur.
- (140) (Sermet Bey)Sonra kalktı.
- (141) (Sermet Bey) Karısının menetmesini filan dinlemedi.
- (162) Nihayet(Köşkten) çıkmağa karar verdiler.
- (173) (Sermet Bey)Ertesi akşam koruya gitti.
- (174) Büyük bir çamın(Ağacının) alt dallarından birine bindi.
- (178) (Sermet Bey, ailesinin)Zavallıların balkonlarda gezindiklerini görüyorlardı(du)
- (179) Birdenbire(Sermet Beyin) yüreği hop etti.
- (183) (Sermet Bey) Yavaşça aşağı atladı.

- (185) (Vücut)Şeklinin hatları pek sarıh gözükiyordu.
- (186) (Sermet Beyin)Yaklaştığını hayalet hiç duymadı.
- (187) (Sermet Bey)Yavaşça elini (hayalete) uzattı.
- (188) (Sermet Bey)Beyaz cisme dokundu.
- (191) (Hayalet arkasına)Döndü, Sermet Beyi görünce alabildiğince kaçmağa başladı.
- (193) (Hayaletin)Peşini bırakmadı.
- (194) (Hayaleti)Kovaladı.
- (195) Çamlığın sonundaki alçak duvara dayalı bir tahtaya tırmanırken(Hayaleti) yakaladı.
- (196) (Hayalet) Gayet kuvvetliydi.
- (199) (Hayaleti)Köşke doğru sürükledi.
- (200) (Sermet Bey)Bağırdı.
- (208) (Hacı Niyazi Efendi) Biçare, yüzünü göstermemek için elleriyle örtüyordu.
- (214) Sonra(Sermet Bey) büyük kızına hokka kalemle, yazıhanedeki kontrat kağıdını çabucak getirmesini söyledi.
- (216) Kontrat kağıdıyla hokka kalem gelince, Sermet Bey,
- Haydi bakalım, al eline kalemi!...(Dedi)
- (223) (Hacı Niyazi Efendi)Beyaz örtüsüne bu sefer yarım bürünmüş olduğu halde, her gece sır olduğu tarafa gitti.
- (225) Komşuları Hacı Niyazi Efendiye,
- Galiba senin evin ecinnileri, başka eve göç ettiler.(Dedi)
- (226) (Komşular)Yeni kiracın hiç çıkacağa benzemiyor! dedikçe, (Hacı Niyazi Efendi) evvelâ sararıyor, sonra kızarıyor, şu cevabı homurdanıyordu:
- (227)

- Ne abdest, ne oruç, ne namaz, ne niyaz... (Var)

Öyküde yer alan fiillerin dilbilgisel zaman durumları ise şu şekildedir:

- Görülen geçmiş zaman ekinin kullanımı:

Açtı, açtılar, aldım, oldu, oynattı, salladı, sırladı, sordu, söyledi, sürükledi, şaşırdılar, taşındı, uzattı, ürkütü, vazgeçti, verdi, yakaladı, yandı, yaptılar, yazdı, yoktu, yürüdü, alıklaştılar, anlattı, atladı, attı, bağırdı, baktı, başladı, bekledi, bindi, çekti, çıktılar, dedi, dokundu, döndü, duymadı, düştü, düşündü, etti, fırladı, geçtiler, gezdi, girdi, gitti, güldü, kaçtı, kaldı, kalktı, kaptı, kayboldu, koptu, koştı, kovaladı, ovuşturdu

- Duyulan geçmiş zaman ekinin kullanımı: Donmuş, inmiş, işitmiş

- Şimdiki zaman ekinin kullanımı:

Atıyor, benzemiyor, duruyor, gidiyor, görmüyor, görünüyor, görüyorum, kaçıyor, kızarıyor, korkuyor, sanıyorlar, sararıyor, sıkılıyor, sokmuyor, vermiyor

- Duyulan geçmiş zamanın öyküsünün kullanımı:

Anlamıştı, başlamıştı, dönmüştü, etmişti, inmişti, oturmamıştı, yerleştirmişti, yırtılmıştı, bürümüştü

- Şimdiki zamanın öyküsünün kullanımı:

Bakıyordu, bırakıyordu, çeviriyordu, diyordu, düşünüyordu, görüyorlardı, gözükiyordu, homurdanıyordu, istemiyordu, istiyorlardı, kaçıyor, oluyor, örtüyordu, parlıyordu, vermiyordu, yürüyorlardı

- Ek eylemin görülen geçmiş zamanının kullanımı: Asılıydı.

- Şimdiki zamanın rivayetinin kullanımı: Yatıyormuş.

- Şart kipinin geniş zaman kullanımı: Giderse, isterseniz.

- Yeterlik kipinin gelecek zaman kullanımı: Bulabileceğim

- Yeterlik kipinin geniş zaman kullanımı: Kalamaz, oturamayız

- Geniş zaman ekinin kullanımı:

Açar, alır, başlar, bilirim, gelir, görürüz, kapılır, kaybolur, oturmaz, söyler, ürker, vermez

- Gelecek zamanın kullanımı: diyecek
- Geniş zaman ekinin öyküsünün kullanımı:

Bakardı, bulunurdu, çıkardı, ederlerdi, giderdi, girerdi, hükmetmezdi, koşardı, saklamazdı, verirdi, yatarlardı, yutmazdı

- Gelecek zaman ekinin öyküsünün kullanımı: Verecekti, sanılacaktı
 - Emir kipinin kullanımı: Al-
 - Dilek kipinin kullanımı: Alalım
-

Öykünün genelinde cümleler ve ilişkili sözcükler “ , ” ile birbirine bağlanmıştır. Örneğin: (117) (Yemeğe gece yarısına yakın yerler, yemekten sonra hiç oturmazlar, hemen yatarlardı),(108)(Her gece çalgı çalanak, yemek, içmek, keyif, sefa gırla giderdi). Öyküde kullanılan bağlaçlar çeşitlerine göre şu şekilde gösterilebilir.

Karşılaştırma Bağlacı

(82) İki sene daha böyle giderse malımı ne satabileceğim, ne de kiracı bulabileceğim.

Karşıtlık Bağlacı

(11) Küçük ama çok uğurludur.

(35) Her giren evvelâ böyle söyler, ama bir ay oturmaz.

(138) Gözümüz kulağımızdan giren yalanları görür dedi, fakat elimizi bu gördüğümüz şeye sürmeyiz.

(182) İçinden, “Ben korkmuyorum, fakat vücudumun korkuyor!” dedi.

(190) Ama kaybolmadı.

De Bağlacı

(105) Verdikleri para da yanar.

(116) O da mutfağa, hizmetçilere, filan bakardı.

(161) Yavaş yavaş kendi itikadı da bozulmağa başladı.

Pekiştirme Bağlacı

(229) Ayol onlara ecinni değil, şeytan bile görünemez!

Dilbilgisi kazanımları içerisinde yer alan isim ve sıfat tamlamalarının öyküdeki görünümleri ise şöyledir: “Boş köşk, çam ormanının önünde, şık bir bina, yabancı otlar, demir kapısında, gösterdiğim evi, On iki kişi, beş odaya, geniş balkonları, bu köşkte, bir şeyin varlığına, Perinin bize zararı, Sermet beyin yüzüne, Sık ağaçlar, eski eve, İhtiyar bekçi, köşkün tarihini, birisinin karısı, badem ağaçlarının altından, köşkün kapısını, perili köşkünü, cübbesinin cebinden, Bahçe kapısını, Köşkün arkasındaki, ev sahibiyle, Efendinin evinden, Avrupalıların “Gündüz cefa, gece sefa” düsturunu, kız mekteplerinde, çamların arasında, odanın balkonuna,

Artemisya'nın parmağıyla, Ağaçların altında, Karısının menetmesini, yemek odasının dibinde, Sermet Beyin işine, ev halkına, çamlığın içine, perinin karşısına, Evdekilerin hiçbiri, çamın alt dallarından birine, Sermet Beyin dizleri, Şeklinin hatları, bahçe kapısına, Onun nedenini, Sermet Bey'insözcüksöylediklerini, senin evin”.

6.3. Perili Köşk Öyküsünün Uyarlanmasında İzlenen Yol

Öyküdeki numaralandırılmış cümlelerin tamamı tek tek incelenerek uyarlanmıştır. Cümlelerdeki değiştirim ve çıkarımlar seviye gözetilerek ve anlama odaklanarak gerçekleştirilmiştir. Öykünün uyarlanmasında belirleyici etken olan A1- A2 seviyesi kazanımları ve öğrencinin öyküyü anlamlandırarak okuma becerisini geliştirmesi ile metinde var olan dilbilgisel yapıların ve söz varlığının kazandırılması da hedeflenmektedir.

Başlık: Perili Köşk

Öykünün başlığı öyküde anlatılan olay hakkında önsezi sağladığı için korunmuştur.

Cümle: Sermet Bey döndü, arkasındaki bekçiye

Uyarlanmış Cümle: Sermet Bey arkasındaki bekçiye döndü.

(Devrik cümlelerin A1-A2 seviyesi öğrencisi açısından anlamlandırmada zorluk çekebileceği düşünülerek kurallı cümle haline getirilmiştir.)

Cümle: “İşte bir boş köşk daha!” dedi.

Uyarlanmış Cümle: Cümle korunmuştur.

Cümle: Küçük bir çam ormanının önünde beyaz, şık bir bina, mermerdenmiş gibi göz kamaştıracak derecede parlıyordu.

Uyarlanmış Cümle 1: Küçük bir çam ormanının önünde beyaz,şık bir bina vardı.

Uyarlanmış Cümle 2: Bu bina mermer gibi parlıyordu.

(Cümlelerin uzunluğu göz önünde bulundurularak iki cümle haline getirilmiş, “mermerdenmiş gibi göz kamaştıracak derecede parlamak” seviye açısından karmaşık bir anlatım içerdiğinden basit anlatıma dönüştürülmüştür.)

Cümle: Tarhlarını yabancı otlar bürümüşü.

Uyarlanmış Cümle: Evin bahçesini yabancı otlar bürümüşü.

(“Tarhlar” kelimesi seviyenin üzerinde görüldüğünden dolayı eşdeğerinde “bahçe” kelimesi ile değiştirilmiştir.(Evin bahçesi) Tamlayanı eksik isim tamlamasının tamamlanması ile anlamın daha açık hale gelmesi sağlanmıştır.)

Cümle: Bahçesinin demir kapısında büyük bir “Kiralıktır” levhası asılıydı.

Uyarlanmış Cümle:Cümle korunmuştur.

Cümle: Bekçi başını salladı:

Cümle: “Geç efendim, geç!...”

Cümle: Orası size gelmez.”

Uyarlanmış Cümle: Bekçi başını salladı: “Efendim, o ev size uygun değil.” dedi.

(6-7-8. Cümleler birleştirilmiştir. Çünkü anlatımın devamlılığının sağlandığı bu üç cümlede bekçinin sözleri devam etmektedir. Tekrara düşmemek için kahramanın sözlerini birleştirilmiştir. Geç, geç kelimelerinin anlamda karışıklığa sebep olabileceği düşünülerek öykü dışına çıkartılmıştır. Orası işaret zamirinin karşıladığı o ev işaret sıfatı olarak değiştirilmiştir. “Size gelmez” ile anlatılan mecazlı yapı yerine eşdeğerindeki uygun değil kelimelerinin anlamı kolaylaştıracağı düşünülmüştür.)

Cümle: “Niçin canım?”

Uyarlanmış Cümle: Sermet Bey: “Niçin?”

(Cümlede soru zarfı ile birlikte kullanılan “canım” kelimesi, temel ve yan anlamı dışında kullanıldığı için anlamsal karmaşaya sebep olabileceği düşünülerek öyküden çıkarılmış, anlatı sahibi cümleye eklenmiştir.)

Cümle: “Demin gösterdiğim evi tutunuz.

Uyarlanmış Cümle: Bekçi: Az önce gösterdiğim evi kiralayınız.

(Cümlede zarf görevi üstlenen “demin” kelimesi yerine daha yaygın kullanılan “az önce” kelimesinin zarf görevinde kullanılmasının seviye açısından uygun olacağı değerlendirilmiştir. Anlatı sahibi cümleye eklenmiş, “tutunuz” kelimesi, cümlede yan anlam olarak kiralamak fiili yerine kullanılmıştır ancak A1-A2 seviyesi kelime öğretimi açısından yan ve mecaz anlamlarının ileriki seviyelere bırakılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.)

Cümle: Küçük ama çok uğurludur.

Uyarlanmış Cümle: Bu ev küçük ama çok uğurludur.

(Cümledeki küçük ve uğurlu sıfatlarının göstergesi örtük olduğu için kur öğrencisi tarafından önceki cümlelerin tekrar okunmasına sebep olabilir. “Bu ev” işaret sıfatı ve ev kelimesinin kullanılması ile önceki cümle arasında doğrudan ilişki kurulmuştur.)

Cümle: Kim oturursa erkek çocuğu dünyaya gelir.”

Uyarlanmış Cümle: O evde kim oturursa onun erkek çocuğu dünyaya gelir.

(Cümlede bulunma hal eki ile kullanılacak ev kelimesinin eksilteli kullanımı söz konusudur. İşaret sıfatlarının yerinde kullanılmasının dilbilgisi kazanımına fayda sağladığı düşünülmüştür. Seviye kazanımlarından biri olan “Hal ekleri” konusunu da içermesi açısından eksilteli cümle tamamlanmıştır. Tamlayanı eksik isim tamlaması olan “onun” zamirinin cümleye eklenerek seviyedeki kazanımlar-

dan olan kişi zamirlerinin pekiştirilmesi düşünülmüştür.)

Cümle: “On iki kişi nasıl sığarız beş odaya!

Uyarlanmış Cümle: Sermet Bey:“On iki kişi beş odaya nasıl sığarız?” dedi.

(Devrik durumdaki cümle kurallı hale getirilmiştir. Önceki cümlenin anlatıcısı bekçi olduğu için bu cümlenin başına anlamı açık hale getirmek için anlatıcının adı eklenmiştir. Aktarım fiili olan dedi kelimesi de diyalogu tamamlamak maksadı ile eklenmiştir.)

Cümle: Buraya bakalım, buraya... Tam bize göre...”

Uyarlanmış Cümle: Bu eve bakalım, bu ev tam bize göredir.

(Buraya zamiri yerine daha somut anlam ifade eden bu ev işaret sıfatı ile ev ismi değiştirilmiştir. Yükleme yapan –dır bildirme eki cümleye eklenmesi cümle tamamlanmıştır.)

Cümle: Bekçi tekrar kat’i bir işaretle, “Burada oturamazsınız efendim...” dedi.

Uyarlanmış Cümle: Bekçi tekrar kesin bir işaretle, “Burada oturamazsınız efendim” dedi.

(Kat’i kelimesinin seviyeye daha uygun olan kesin kelimesi ile değiştirimi yapılmıştır.)

Cümle: Sermet Bey, gözünü köşkten alamıyordu.

Uyarlanmış Cümle: Sermet Bey, bu köşkü çok beğenmişti.

(Gözünü alamamak, mecazlı bir anlatım sağladığı için ileriki seviyelerde kullanılması daha uygun olacaktır. Bu yüzden beğenmek fiili ile değiştirimi yapılmıştır. A1-A2 seviyesinde anlaşılabilir mesajı en net ve kısa yoldan iletmek, öğrencinin dili ve okuma becerisini sevmesine yarar sağlayacağı değerlendirildiği için öykünün mümkün olduğunca basit ve anlamdan kopmadan uyarlanmasına çalışılmıştır.

Cümle: Her tarafında geniş balkonları vardı.

Uyarlanmış Cümle: Köşkün her tarafında geniş balkonları vardı.

(Eksilteli cümle tamamlanmıştır.)

Cümle: Temellerinin üzerine yaslanmış sanılacaktı.

Cümle: Kuluçka yatan beyaz bir Nemse tavuğu gibi yayvandı.

Uyarlanmış Cümle: Bu köşk çok geniş ve gösterişliydi.

(18 ve 19. Cümleler birleştirilmiştir. İlk cümlede çıkarımsal bir anlam var olduğu için anlam tek başına açık değildir. İkinci cümlede ise benzetmeye dayalı anlatımın varlığı seviyenin üzerinde görülmüştür. İlk cümlede anlatılmak istenen köşkün gösterişli olduğu, ikincisinde ise geniş olduğudur. Bu nedenle iki cümlenin de köşkü betimleyen yapısına uygun olarak basit uyarlaması yapılmıştır.)

Cümle: Yirmi senedir, çocuğa kavuşalıdan beri hep böyle bir yuva tahayyül ederdi.

Uyarlanmış Cümle: Sermet Bey, yirmi seneden beri hep böyle bir yuva hayal ederdi.

Eksilteli cümle tamamlanmış, “çocuğa kavuşmak” ifadesi seviye üstü anlam ve yan anlam barındırdığı için cümleden çıkarılmış, “den beri” edatı dilbilgisel kazanımlar gereğince korunmuştur. Tahayyül kelimesinin eşdeğeri olan hayal ile değiştirimi yapılmıştır.)

7. Uyarlanmış Öykünün Sözcük ve Dilbilgi Bakımından İncelenmesi

7.1. Sözcüksel İnceleme

Uyarlanmış öykü; biçimsel, sözcüksel, anlamsal açılardan dil düzeyi dikkate alınarak incelenmiştir. Uyarlanmış öyküde de aynı anlamsal çerçeve içerisinde yer alan sözcüklere sadık kalınmıştır. Perili Köşk öyküsü, uyarlanma aşaması sonrasında da anlamsal ve biçimsel olarak incelenmiştir. Uyarlanmış öyküde toplam 1531 sözcük bulunmaktadır. Sözcüklerin 1165 tanesi isim soylu, 366 tanesi ise fiil soyludur.

Öyküde en çok yinelenen isim soylu sözcüklerin ilk onu şu şekildedir: “Bey, Sermet, Bir, Köşk, Bu, Ev, Hayal, Efendi, Peri, Kiracı”. Uyarlanmış öyküdeki yinelenen sözcüklere bakıldığında, özgün öyküdeki sıklığın korunduğu görülmektedir. Özgün öyküdeki anlamsal çerçeve dışına çıkılmamış, yinelemelerin artırılması yoluyla becerinin daha da kolay öğretilmesi istenmiştir.

7.2. Dilbilgisel İnceleme

Uyarlanmış öyküdeki cümle sayısı 223'tür. En uzun cümlede 21 sözcük vardır, en kısa cümlede ise 1 sözcük bulunmaktadır. 10 ve üstü sözcük sayısına sahip 36 cümle bulunurken, 9 ve altı sözcük sayısına sahip 187 cümle bulunmaktadır. Cümlelerdeki uzunluklar anlamayı zorlaştıracığından, genel anlama bağlı kalarak yapılabilecek kısaltmalar yapılmıştır. Öyküde yer alan cümlelerin tamamı kurallı hale getirilmiştir. Anlamayı olumsuz etkileyebilecek eksilteli cümleler tamamlanmış, anlamı destekleyen ve anlaşılabilir eksilteler ise özgün öyküye göre paralellik göstermektedir.

Düzeyin üzerinde yer alan +an sıfat fiili ve +sa,se şart kipi, öğretimi amaçlanan yapılar olarak belirlenmiş ve okuma etkinliklerinde öğrenciye sunulmuştur.

Özgün öykü ve uyarlanmış öykü arasında isim ve fiil soylu sözcük sayısında yakınlık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Öyküde düzey üzeri görülen bazı fiilimsiler ve edilgen yapılar öykü dışı bırakılmış, diğer düzey üzeri görülen yapılar ise eşdeğerleri veya düzeye uygun değiş-tirimleri ile öyküde tutulmuştur.

Uzun cümle yapılarında yer alan fiilimsiler, basit zamanlı fiillere dönüştürül-

mek suretiyle cümleler kısaltılarak anlaşılmayı artırmak hedeflenmiştir.

Özellikle aktarım cümlelerinde yer alan “dedi” aktarım fiilleri korunmuştur.

A2 düzeyinde eksilteli cümleler anlaşılmayı etkileyebileceği için, tamamlanmıştır.

Cümlelerde noktalama işaretleri ve bağlaçların uyumlu kullanılmasına dikkat edilmiş, düzey unsurları arasına giren bağlaçlar uygun cümlelere eklenmiştir.

Öykünün konusuna başlığına ve ana fikrine bağlı kalınmıştır.

Olay örgüsüne müdahale edilmemiş, anlamayı etkileyecek sözcüksel ve dilbilgisel yapılar uyarlamalar gerçekleştirilmiştir.

Öykü kahramanlarının özellikleri ve karşılıklı konuşmalarına bağlı kalınmıştır³.

8. Uyarlanmış Öykü Örneği

Ömer Seyfettin / PERİLİ KÖŞK

(A2 düzeyi)

Sermet Bey arkasındaki bekçiye döndü.

İşte bir boş köşk daha! dedi.

Küçük bir çam ormanının önünde beyaz, güzel bir bina vardı. Bu bina mermer gibi parlıyordu. Evin bahçesini yabancı otlar bürümüşü. Bahçesinin demir kapısında büyük bir “Kiralıktır” levhası asılıydı. Bekçi başını salladı:

Efendim, o ev size uygun değil, dedi.

Sermet Bey:

Niçin?

Bekçi:

Az önce gösterdiğim evi kiralayınız. Bu ev küçük ama çok uğurludur. O evde kim oturursa onun erkek çocuğu dünyaya gelir.

Sermet Bey:

On iki kişi beş odaya nasıl sığarız?” dedi.

Bu eve bakalım, bu ev tam bize göredir.

Bekçi tekrar kesin bir işaretle:

Burada oturamazsınız efendim, dedi.

Sermet Bey, bu köşkü çok beğenmişti. Köşkün her tarafında geniş balkonları

³ Ayrıntılı bilgi için bkz. A. Kutlu, Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in *Kaşığı ve Perili Köşk* Adli Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması”.

vardı. Bu köşk çok geniş ve gösterişliydi. Sermet Bey, yirmi seneden beri hep böyle bir yuva hayal ederdi.

Sermet Bey, bekçiye sinirli bir şekilde:

Niye bu evde oturamayız? Diye sordu.

Bekçi:

Efendim, bu köşte peri vardır.

Sermet Bey:

“Ne perisi?

Bekçi:

Gerçek peri! Gece görünür, evdeki insanlara rahat vermez.

Sermet Bey, gözüyle gördüğüne, kulağıyla işittiğine inananlardan değildi. Sermet Bey’e göre, bir şeye inanmak için ona dokunmak ve hissetmek gerekirdi. Ona göre gerçek dışı şeyler, göz ve kulak yoluyla akla girer ve bu yalanlara inanırsan batıl inanca dönüştürdü. Güldü;

Perinin bize zararı dokunmaz, dedi.

Bekçi sinirli bir şekilde Sermet Bey’in yüzüne baktı.

Her kiracı önce sizin gibi konuşur, ama bir ay oturmaz.

Seni ilgilendirmez, haydi burasını gezelim.

Köşkün anahtarı sahibindedir.

Sahibi kim?

Sahibi Hacı Niyazi Efendi. İşte şu yandaki köşte oturuyor.

Haydi, anahtarı alalım.

Peki ama... Döndüler.

Kırmızı aşı boyalı eski bir eve doğru yürüyorlardı. Sık ağaçlar arasından evin çatısı görünüyordu. İhtiyar bekçi yolda beyaz köşkün tarihini kısaca anlattı. Kiracılar bu köşte on senedir bir aydan fazla oturamamışlardı. Önce peri görünüyor, sonra büyük bir taş atıyor, nihayet gelip camları kırıyor, evdeki insanlara hiç rahat vermiyordu. Önceki kiracılardan ikisi bu durumdan çok korkmuş, üç kiracının çocukları hasta olmuş, bir kiracının karısı ise korkudan altı aylık çocuğunu düşürmüştü. Gölgelerinde otlayan koyunların olduğu çiçekli badem ağaçlarının altından geçtiler. Kırmızı köşkün kapısını açtılar.

Hacı Niyazi Efendi eski bir vakıf memuruydu. O zamanlar tazminat olarak işinden ayrılmış, ev alıp satmakla geçinmeye başlamıştı. Fakat çok doğru bir adamdı. Senede belki yüz ev alıp satıyordu. Ama kendi Perili Köşk’ünü tanımadığı kimselere kiralamıyor, “Allah’tan korkarım gerek yok!” diyordu. Köşkünün perili

olduğunu hiç saklamazdı. Kapıyı kendi açtı. Bekçi, Sermet Bey'in evi gezmek istediğini söyledi.

Niyazi Efendi,

Pekâlâ buyurun! dedi.

Önlerinde yürümeye başladı. Bahçeden geçtiler. Hacı Niyazi Efendi sokakta sarı aba cübbesinin cebinden piriñ bir anahtar çıkardı.

Bahçe kapısını açtı, Sermet Bey'e:

Bu anahtar köşkü de açar, dedi.

Yürüdüler, bahçe hakikaten biraz bakımsızdı. Bahçeye uzun süre kimsenin girmediği belliydi. Köşkün arkasındaki küçük çam ormanında da ürkütücü bir sessizlik vardı. Bekçi köşke girmedi. Kapıda kaldı. Sermet Bey, ev sahibiyile gezdi. Köşkün süslemesine hiç diyecek yoktu. Alt kat bütün mermerdi. Sarnıç, banyo, kuyu, kümes, ahır... Hepsisi tamamdı.

Köşkün kirası ne kadar?

Çok istemiyorum. Yüz seksen lira. Ama üç senelik kirayı peşin isterim.

Niçin?

Çünkü düşmanlarım köşk kiracısız kalsın diye peri lafı çıkarmışlar. Köşke bir kiracı girdiği zaman, herkes yeniden peri propagandasına başlar. Nihayet kiracılar bu yalana inanıyor, periyi gördüklerini sanıyorlar. Meselâ kış ortası köşkü bana bırakıp terk ediyorlar. Daha fenası, köşkten çıkan kiracılar da propagandacılar katılıyor. İki sene daha böyle giderse malımı ne satabileceğim, ne de kiracı bulacağım.

Sermet Bey sordu:

Köşkünüz ne kadar boş kaldı?

Şimdiye kadar neredeyse hiç boş kalmadı. Fakat giren kiracılar, komşuların lafına inanır. Çok durmaz. Ürker, kaçar.

Sermet Bey:

Ben ürkmem.

İnşallah.

Fakat peşin istediğin üç senelik kira biraz fazladır.

Ne yapayım beyim. Canım yandı. İsterseniz...

Sermet Bey köşkü çok beğenmişti. Hem kirası da ucuzdu. Günümüzde üç odalı küçük evlerin bir yılı için yüz elli lira istiyorlardı. Hemen o gün sözleşmeyi yaptılar. Sermet Bey, üç senelik kira olan beş yüz kırk lirayıpeşin verdi. Hacı Niyazi Efendi'nin evinden çıktıktan sonra, Sermet Beybekçiye yirmi beş lira bahşiş verdi.

Paranıza yazık oldu efendi, bu köşkte üç sene değil, üç ay oturamazsınız, dedi.

Görürsün.

Görürüz.

Hacı Efendi her giren kiracıdan üç senelik kirayı peşin alır, ama hiç birisi bir yaz kalamaz. Verdikleri parayı da geri alamazlar. Sermet Bey bir hafta sonra kalabalık ailesiyle köşke taşındı. Gerçek bir zevk sahibiydi. Köşkte her gece müzik, yemek, içmek, keyif, sefa yaparlardı. Köşkte her zaman akrabalarından kadın, erkek dört beş misafiri bulunurdu. Sermet Bey Türkiyeliydi. Modern insanlar gibi gündüz çalışır, gece eğlenirdi. Çocukları okula giderlerdi. Kızlarını büyük ticarethanelere sekreter diye yerleştirmişti. Karısı kız okullarında piyano dersi verirdi. Evde sadece yetmiş beş yaşındaki annesi çalışmıyordu. O da mutfakla ve hizmetçilerle ilgilenirdi. Yemeği gece yarısına yakın yerler, yemekten sonra hiç oturmazlar, hemen yatarlardı.

Aradan on beş gün geçmedi. Bir gece aşağı kattan bir çığlık sesi geldi. Hizmetçi Artemisya sesi çıktığı kadar bağırdı ve yukarı koştu. Arkada, çamların arasında beyaz bir şeyin gezindiğini haber verdi.

Sermet Bey:

Gözünüze öyle görünmüştür! dedi.

Hayaleti gören diğer hizmetçilere de inanmadılar. Çoluk, çocuk, hepsi arka odanın balkonuna çıktılar. Artemisya'nın parmağıyla gösterdiği beyaz hayaleti gördüler. Hayalet ağaçların altında duruyor, sanki köşke bakıyordu. Sermet Bey gözlerini ovuşturdu:

Vay be, "Telkinin kuvvetine bak! dedi.

Karısı, kızları ve çocukları çok korktu. Büyük kızı,

Ne telkini beybaba! İşte karşımızda, görmüyor musun? dedi.

Görüyorum.

Ee, o halde telkin ne demek?

Bu köşke taşındığımızdan beri peri masalından başka bir şey işittik mi? Her gelen bir şey söyledi. Hepimiz bu telkin sebebiyle olmayan bir şeyi görüyoruz. Bu mümkün değil.

Nasıl değil?

Sermet Bey, hokkabaz Kazanov'un tiyatro seyircisine ceplerindeki saati nasıl yanlış gösterdiğini anlattı.

Gözümüz kulağımızdan giren yalanları görür, "fakat elimizi bu gördüğümüz şeye süremeyiz, sürdürük mü hemen kaybolur, dedi.

Sermet Bey kalktı. Karısının engellemesini dinlemedi. Elini görünen hayale sürmek için bahçeye koştu. Çamlara doğru gitti. Fakat hayal kaçtı. Kayboldu. O

gece evin içinde Sermet Bey'den başka kimse uyuyamadı. Artık her gece bu hayali görüyorlardı. Sermet Bey, elini sürmek için çıkınca hayal kaçırıyordu. Bu duruma biraz alıştılar. Gece oldu, herkes uyuyordu, köşkte büyük bir sarsıntı oldu. Balkonlara koştular. Ama bir şey görmediler. Sabah oldu, yemek odasının önünde büyük bir taş buldular. Sermet Bey'e annesi:

Bizi bu köşkten çıkarmazsan sana hakkımı helâl etmem, dedi.

Sermet Bey, iki ay oturmak için beş yüz kırk lira vermek istemiyordu. Ama gece eve atılan aşırı büyük taşlar ev halkını uyutmuyor, herkes bu durumdan korkuyordu. Sermet Bey, her defasında hayalin üzerine gidiyordu fakat bir türlü elini süremiyordu. Sermet Bey'in komşuları:

Eğer evden çıkmazsanız hayalet camlarınızı da kırar, diyorlardı.

Kira kontratında “köşkten çıkarken bütün tamirat kiracıya aittir” yazıyordu. Bu yüzden Sermet Bey'in çok canı sıkılıyordu. Bu cam kırma işinin başlamasından önce bir şeyler yapmayı düşünüyordu. Yavaş yavaş kendi inancı da bozulmaya başladı. Sonunda köşkten çıkmaya karar verdiler. Fakat başka bir ev bulamıyorlardı. Köşk hakkında bin türlü öyküler işitmeye başladılar. Köşkün eskiden mezarlık olduğu söyleniyordu. Mutfağın olduğu yerde beş yüz senelik bir evliya yatıyormuş... Sermet Bey, atılan taşlara, kırılan camlara rağmen hâlâ periye inanmıyordu. Bu peri daima çamlığın içine kaçıyor, orada sır oluyordu. El sürmek için kendisine yetişmek mümkün değildi. Sermet Bey, bir gün çamlığın içine saklanıp bir anda perinin karşısına çıkmayı veya arkasından yavaşça gidip elini sürmeyi düşündü. Sermet Bey'in ailesi buna razı olmadı.

Peri seni orada çarpar, diyorlardı.

Fakat Sermet Bey, cin ve periye bir türlü inanmıyordu. Sermet Bey ertesi akşam koruya gitti. Büyük bir çamın alt dallarından birine bindi. Bekledi, bekledi. Gece yarısı oldu. Köşktekiler de meraktan uyuyamıyorlardı. Sermet Bey, ailesinin balkonlarda gezindiklerini görüyordu. Bir anda korktu. Hayal gelmişti. Sermet Bey, eliyle dokunduğunda hayaletin kaybolacağını düşünüyordu ama yine de dizleri titremeye başladı.

Ben korkmuyorum, fakat vücudumun korkuyor! dedi.

Yavaşça aşağı atladı. Hayalin arkasından yürüdü. Hayalin vücut şekli çok net gözüktüyordu. Hayal Sermet Bey'in yaklaştığını hiç duymadı. Yavaşça elini uzattı. Beyaz cisme dokundu. Hayal bir anda çok ürktü. Ama kaybolmadı. Döndü, Sermet Beyi görünce hızlıca kaçmaya başladı. Sermet Bey, dokununca kaybolmadığı için bu hayalin peri olmadığını hemen anlamıştı. Hayalin peşini bırakmadı. Kovaladı. Çamlığın sonundaki alçak duvara dayalı bir tahtaya tırmanırken yakaladı. Hayal gayet kuvvetliydi. Hayal, karşı koyma imkânı olmadığını anlayınca çırpınmaktan vazgeçti.

Sermet Bey:

Ben sana insanlarla alay etmesini gösteririm! dedi ve zavallı hayali sırtladı.

Hayali köşke doğru sürükledi.

Sermet Bey:

Lamba getirin, suratını görelim, dedi.

Köşk halkı bahçe kapısına inmişti.

Sermet Bey:

Bu hayal değil insanmış. Ben dünyada cin yoktur demez miyim? dedi.

Hayal beyaz çarşafı başından bırakmak istemiyordu. Sermet Bey zorla çarşafı çekti. Dağınık halde Hacı Niyazi Efendiyi görünce şaşkırdılar. Niyazi Efendi çaresiz, yüzünü göstermemek için elleriyle örtüyordu. Şam kumaşından gecelik elbisesi yırtılmıştı. Sermet Bey bir kahkaha attı. Kızlar, çocuklar, hizmetçiler şaşkırdılar.

Büyük Hanım:

Niçin ümmet-i Muhammet'i korkutup deli ediyorsun a efendi? dedi.

Sermet Bey:

Onun sebebini ben bilirim! cevabını verdi.

Sonra büyük kızına mürekkepli kalemle, yazıhanedeki sözleşme kâğıdını çabucak getirmesini söyledi. Hacı Niyazi Efendi donmuş gibi, sorulan şeylere hiç cevap vermiyor, hep yüzünü karanlıklara çeviriyordu. Sözleşme kâğıdıyla mürekkepli kalem gelince Sermet Bey:

Haydi, bakalım al eline kalem! dedi.

Korkuttuğun insanların, düşürttüğünün çocukların cezasını görmek istemiyorsan söylediğimi yaz, imzayı bas! dedi.

Hacı Niyazi Efendi otomatik bir hareketle kalemı kaptı. Sermet Bey'in sözcük-sözcük söylediklerini tereddüt etmeden yazdı:

Kiracım Sermet Bey'den köşkün altı senelik kirası olan bin seksen lirayı peşinen aldım.

Hah şöyle!

Hacı Efendi imzasını attı. Beyaz örtüsüne bu sefer yarım bürünmüş olduğu halde, her gece sır olduğu tarafa gitti. Sermet Bey'in iki senedir köşkte oturabildiğine herkes hayrette kaldı. Komşuları Hacı Niyazi Efendiye,

Galiba senin evin cinleri, başka eve göç ettiler. Yeni kiracın hiç çıkacağı benzemiyor! dediler.

Hacı Niyazi Efendi kızdı ve şu cevabı verdi:

Bu ailede abdest, oruç ve namaz yok. Kadınlı, erkekli, çoluklu çocuklu hepsi akşamdan sabaha kadar sarhoş yaşıyor! Onlara cin değil şeytan bile görünemez!

Sonuç:

Yabancılara Türkçe öğretimi modern anlamda diğer dillerin öğretimine göre çok yenidir. Kuramsal ve uygulamalı birçok çalışmanın son on yılda hızlandığını görmekteyiz. Dilimizin yabancılara öğretilmesinin gerekliliği akademisyenlerimiz ve kurumlarımız tarafından anlaşılmıştır. Bu konudaki tek istisna Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'dur. Dilimizi yabancılara öğretecek öğretmenleri yetiştirecek bir bölüm veya anabilim dalı açılmasını bile düşünememektedir. Güzel olan ise, akademisyenlerimizin YÖK'ün yöneticilerinden fersah fersah ilerde bir düşünce yapısına sahip olmalarıdır.

Türkçenin yabancılara öğretilmesi okuma-anlama becerisi, yardımcı okuma kitapları ve etkinliklerinin hazırlanması ile daha da geliştirilmelidir. Aşağıda vereceğimiz bu örnek uyarılama ile, eksikliği duyulan ve alanyazında neredeyse hiç olmayan yardımcı okuma kitapları edebiyatımızın seçkin eserlerini uyarlamak yoluyla ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Dünya üzerindeki en çok konuşulan dillerin yabancılara öğretimi esnasında kullandıkları en temel araç gereç olarak okuma kitapları karşımıza çıkmaktadır. Özellikle İngilizcenin ve Fransızcanın yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan okuma kitapları, o dillere ilişkin seçkin yazarların tanınmış eserlerinin düzeye uygun uyarlanması ile ortaya çıkarıldığı yaptığımız alanyazın taramasında görülmüştür.

Yukarıda verilen uyarılama yapılmadan önce, öykü sözcüksel ve dilbilgisel olarak incelenmiş, A2 düzey kazanımlarının işaret ettiği yeterlikler ve ders kitaplarının (Gazi Yabancılar için Türkçe A1-A2, Yeni Hitit A1-A2, İstanbul Yabancılar için Türkçe A1-A2) içerdiği söz varlığı esas alınmıştır. Bu kazanımların üzerinde görülen dilsel ve sözcüksel yapılar düzeye uygun hale getirmek maksadı ile eşdeğerleri ile değiştirilmiş, çıkarımlar ve değişimler yapılmıştır. Özgün öykünün anlam bütünlüğüne dokunulmamış, öykünün ana fikri ve kahramanları üzerinde değişiklik yapılmamıştır.

Dil öğretiminde önemli görülen anlaşılabilir iletiyi öğrenciye doğru biçimde iletmek, çalışmanın hedeflerinden biri olmuştur. Uyarlanan öykünün anlaşıldığını ölçmek ve daha anlaşılır hale getirmek için okuma öncesi-sırası ve sonrası etkinlikleri hazırlanmıştır.

Okuma ile metin içinde yer alan dilbilgisi yapılarını öğrenci kavrayacak, bildiği sözcüklerin sayısını artıracak, bilinmeyen sözcükleri bilinenden yola çıkarak kavrayacaktır. A2 düzeyi tüm bu kazanımların başladığı ve öğrenme geçmişinin oluşturulduğu düzeydir. Bu düzeye uygun metinlerle öğretimin desteklenmesi, öğrencinin dile bütüncül yaklaşmasını sağlayacaktır.

Okuma kitaplarında yer alan söz varlığı, dilbilgisi yapılarını bir bütün halinde anlamaya çalışan öğrenci, okuma etkinlikleri sayesinde bunu daha da kolay başarabilecektir. Uyarılama çalışmamız, başlangıç düzeyi öğrencileri açısından söz varlıklarını ve düzey kazanımları olan dilbilgisi yapılarını öğrenmeleri ve pekiştirmeleri için kaçınılmaz görülmüştür. Hazırlanan okuma etkinlikleri ile öğrencinin farklı bilişsel süreçlerini harekete geçirerek öğrenmesini kolaylaştırmak amaçlanmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretimi için temel düzeyde söz varlığı ve dilbilgisi yapısını içeren yardımcı okuma kitapları oluşturmak veya mevcut özgün eserleri uyarlamak, başlangıç düzeyinde oldukça önemlidir. Bu kitaplar oluşturulurken kesinlikle düzey kazanımları gözlemlenmelidir.

Seçilen metinlerin niteliği, uzunluğu ve içeriği doğrudan dil öğretimine etki etmektedir. Bu nedenle düzeylere uygun metin türleri seçilmeli, kısa öyküler, masallar, diyaloglar ve bilgilendirici metinler temel düzeyde, roman destan köşe yazıları ve makaleler gibi metinler orta düzeyden başlanarak verilmelidir.

Hazırlanan yardımcı okuma kitapları ve uyarlanan öyküler, yalnız sınıf ortamında kullanılması için değil, bireysel öğrenme ve okumanın geliştirilmesi için bol ölçme etkinlikleri ve dinleme ses dosyaları ile hazırlanmalıdır.

Özellikle başlangıç düzeyinde bir metni anlamlandırmak önemli olduğu için mümkün oldukça resimlendirme ve kavramları görselleştirmeye gidilmelidir.

Öykü içerisinde bilinmeyen veya öğretilmesi hedeflenen sözcükler için, sözcüğün geçtiği sayfada dipnotta verilebilir.

Uyarlanan veya hazırlanan öyküler, içerik olarak kültür unsurlarını vermeye uygunsa etkinlikler yolu ile bu unsurları ortaya çıkarmalı ve Türk dilinin ve kültürünün güzellikleri gösterilmelidir.

Özellikle dilimizin dünya üzerinde daha çok tercih edilmesi ve seçilen dil olabilmesi için teknoloji ile tüm bu çalışmaların birleştirilmesi gerekmektedir.

Yabancı dillerin öğretimi için hazırlanan yardımcı okuma kitaplarına baktığımızda neredeyse tamamının interaktif öğrenmeye açık ve web tabanlı erişim sağlanabilmesinin mümkün olduğu görülmektedir. Bu yöntemlerden yararlanılırsa, Türkçe öğrenenler de böylece istediği mekân ve zamanda dil öğretimini geliştirebilir ve dilimizin yaygınlığı hızla artabilir.

Unutulmamalıdır ki dil öğretiminin bir devlet politikasına ve programına gereksinimi vardır. Bu kapsamda yıllardır Türkçeyi yabancılar öğretmek üzere çalışmalar yapan kurumlar ve akademisyenler işbirliği içinde bulunarak Türkçenin öğretilmesi için çeşitli çalıştay ve kurultaylar düzenlenmelidir.

Türkiye'nin dünyadaki eski yerine tekrar güçlü bir şekilde gelebilmesi için dilini ve kültürünü yabancılar öğretmesi gerekir. Bu çalışmaların T.C. Devleti'nin stratejisine de uygun olduğunu vurgulamakta fayda vardır. Devleti yönetenlerin eski Osmanlı coğrafyasını ziyaretlerinde (Balkanlar, Orta-Doğu ülkeleri, özellikle Kuzey Afrika Ülkelerinde) Türkçe öğretimi üzerine yapılan ikili antlaşmaların, Yunus Emre ve TİKA aracılığıyla gerçekleştirilen faaliyetlerin sürekli ve temelli olması için bu konunun üzerinde durulması icap eder. Ayrıca Latin Amerika üzerinden esen ılık rüzgârların da Türkçe ve Türk Kültürünü öğretmemize yardımcı olacağı kanaatindeyiz. Bu dostluklardan da yararlanarak Türkçe öğretimini kolaylaştıran Türkçe sadeleştirilmiş eser ve sözlüklerin ortaya konmasında acele edilmelidir.

Kaynakça:

AVRUPA BİRLİĞİ. (2001). Avrupa Dilleri İçin Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme, Değerlendirme. <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/1465/> sayfasından erişilmiştir.

BAKAN, Hande (2012), Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, “Meserret Otel”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara.

DURMUŞ, Mustafa, (2013), İkinci/ Yabancı Dil Öğretiminde Özgün ve Değiştirilmiş Dilsel Girdi Üzerine. *Turkish Studies*, 1291-1306.

GÜREL, Zeki, (Haz.), (2012), Ömer Seyfettin Seçme Hikâyeler, Elips, Ankara.

KUTLU, Adem, (2015), Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması,(M. Nurlu danışmanlığında hazırlanmış) Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

NURLU, Muammer, (2019), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Kalem Kitap Yayınevi, Ankara.

NURLU, Muammer. (2011), Fransa'da Türkçe Öğretimi, Ankara: Grafiker.

ŞİMŞEK, Pınar, (2011), Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Kitaplar. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Extended Abstract:

Preparation of reading books and literary texts, which help to gain reading-comprehension skills, play an important role in the work of teaching foreign languages. The most important part of natural language acquisition process which is prepared for the development of listening and reading materials, books and activities with language learning will be faster with the use of the target language in Language Teaching the literature of the word existence of the world of culture and living styles will enable you to be presented to the world of the world of culture.

A language learner can learn information about the target language that will be useful in real life through literary works. These works can increase the student's desire to read. This will make the importance of texts and literary works even more evident in Language Teaching. In particular, it is necessary to use original texts that have a context and provide semantic integrity. But since the original texts are prepared with native speakers in mind, they can be very unknown and complex for foreigners who learn Turkish. For this reason, these texts and stories need to be adapted/simplified according to the level of the target audience in order to benefit from their context and semantic integrity.

For the basic level, this can be shown as warming the student to the language, gaining the desire to read, using their previous knowledge and presenting existing exchange rate gains to the student in a holistic structure, starting from juniors and analyzing the context contained in the story or text to advanced levels, gaining literary pleasure and informing among the purposes of reading. At the point of teaching Turkish, the use of texts that contain our own culture and thought of emotions is important for the student to explore the world of thought of the language.

Correctly communicating an understandable message that is considered important in Language Teaching to the student has been one of the goals of the study. Pre-and post-reading activities have been prepared to measure the understanding of the adapted story and make it more understandable.

By reading, the student will understand the grammar structures contained in the text, increase the number of words he knows, and understand unknown words based on what is known. Level A2 is the level at which all these gains begin and the learning history is created. Supporting teaching with texts appropriate to this level will ensure a holistic approach to the language of the student.

The presence of words contained in reading books, the student who tries to understand the structures of grammar as a whole, will be able to achieve this even more easily thanks to reading activities. Our adaptation study was seen as inevitable for entry-level students to learn and consolidate their vocabulary and grammar structures, which are level gains. It is aimed to facilitate the student's learning by activating different cognitive processes with the prepared reading activities.

For teaching Turkish to foreigners, it is very important to create auxiliary reading books containing basic vocabulary and grammar structures or to adapt existing original works at the beginner level. Level gains should be strictly observed when creating these books.

The nature, length and content of the selected texts directly affect language teaching. For this reason, text types appropriate to the levels should be selected, short stories, fairy tales, dialogues and informative texts should be given at the basic level, and texts such as Roman epic columnists and articles should be given starting from the middle level.

Prepared auxiliary reading books and adapted stories should be prepared with abundant measurement activities and listening audio files for the development of individual learning and reading, not just for use in the classroom environment.

As it is important to make sense of text, especially at the initial level, it is necessary to go to painting and visualizing concepts as much as possible.

For words that are unknown or intended to be taught in the story, they can be given in a footnote on the page where the word occurs.

If adapted or prepared stories are suitable for giving cultural elements as content, they should reveal these elements through events and show the beauty of the Turkish language and culture.

In particular, in order for our language to be more preferred in the world and to be the chosen language, it is necessary to combine all these studies with technology.

When we look at the auxiliary reading books prepared for the teaching of foreign languages, it seems that almost all of them can be provided with open and web-based access to interactive learning. If these methods are used, Turkish learners can also improve language teaching at any time and place they want, and the prevalence of our language can increase rapidly.

It should be noted that language teaching needs a state policy and program. In this context, institutions and academics who have been working to teach Turkish to foreigners for years should organize various workshops and kurultai to teach Turkish in cooperation.

In order for Turkey to return to its former place in the world strongly, it must teach its language and culture to foreigners. It is worth emphasizing that these studies also correspond to the strategy of the state of the Republic of Turkey. Visits of State Administration of the former Ottoman geography (Balkans, Middle-East countries, especially North African countries) bilateral treaties on the teaching of Turkish, Yunus Emre and Tika of activities that are performed through continuous and for it to be based must be addressed.

In addition, we believe that the warm winds blowing over Latin America will also help us teach Turkish and Turkish Culture. Turkish simplified Turkish works

Prof. Dr. Muammer NURLU

and dictionaries that facilitate the teaching of Turkish by taking advantage of these friendships should be rushed to be put forward. When evaluated in this minvalde, the works of Omar Seyfettin should be seen as a derya waiting to be discovered and exploited. This article will focus on this topic.

Ek 1: Özgün Metin

Ömer Seyfettin / Perili Köşk

Sermet Bey döndü, arkasındaki bekçiye, “İşte bir boş köşk daha!” dedi. Küçük bir çam ormanının önünde beyaz, şık bir bina, mermerdenmiş gibi göz kamaştırarak derecede parlıyordu. Tarhlarını yabani otlar bürümüşü. Bahçesinin demir kapısında büyük bir “Kiralıktır” levhası asılıydı. Bekçi başını salladı: “Geç efendim, geç!.. Orası size gelmez.” “Niçin canım?”

“Demin gösterdiğim evi tutunuz. Küçük ama çok uğurludur. Kim oturursa erkek çocuğu dünyaya gelir.”

“On iki kişi nasıl sığarız beş odaya! Buraya bakalım, buraya... Tam bize göre...”

Bekçi tekrar, kat’i bir işaretle, “Buraya oturamazsınız efendim...” dedi.

Sermet Bey, gözünü köşkten alamıyordu. Her tarafında geniş balkonları vardı. Temellerinin üzerine yaslanmış sanılacaktı. Kuluçka yatan beyaz bir Nemse tavuğu gibi yayvandı. Yirmi senedir, çocuğa kavuşalıdan beri hep böyle bir yuva tahayül ederdi. Asabi bir isticlal ile: “Niçin oturamayız?” diye sordu.

“Efendim, bu köşkte peri vardır.”

“Ne perisi?”

“Bayağı peri! Gece çıkar. Evdekilere rahat vermez.” Sermet Bey, gözüyle gördüğüne, kulağıyla işittiğine inananlardan değildi. Eliyle sıkı sıkıya tutup hissetmeyince bir şeyin varlığına hükmetmezdi. Gözle kulak onca birer yalan kovuğuydu. Yalanlar hep bize bu dört kapıdan girerdi. Fakat el... fakat lâmise, hiç dolma yutmazdı. Bütün hurafeler, bâtil itikatlar dimağımıza hücum için gözle kulağa koşardı. Güldü: “Perinin bize zararı dokunmaz!” dedi.

Bekçi bir küfür işitmiş gibi Sermet beyin yüzüne baktı.

“Her giren evvelâ böyle söyler, ama bir ay oturmaz.”

“Senin nene lâzım. Haydi, burasını gezelim.”

“Anahtarını sahibindedir.”

“Sahibi kim?”

“Sahibi Hacı Niyazi Efendi. İşte şu yandaki köşkte oturan...”

“Haydi anahtarını alalım.”

“Peki, amma...”

Döndüler. Sık ağaçlar arasından yalnız üst katının çatısı görünen kırmızı aşboyalı bir eski eve doğru yürüyorlardı.

İhtiyar bekçi yolda beyaz köşkün tarihini kısaca anlattı. On senedir buraya girerler bir aydan ziyade oturamamışlardı.

Evvelâ peri görünüyor, sonra büyük büyük taşlar atıyor, nihayet gelip camları kırıyor, içeridekilere geceleri hiç rahat vermiyordu. Kiracılardan ikisinin yüreğine inmiş, üçünün evlâtlıkları çarpılmış, birisinin karısı korkudan altı aylık çocuğunu düşürmüştü. Gölgelerinde koyunlar otlayan çiçekli badem ağaçlarının altından geçtiler. Kırmızı köşkün kapısını çaldılar.

Hacı Niyazi Efendi eski bir evkaf memuruydu. Hürriyet'te tazminat alarak daireden çekilmiş, ev alıp satmakla geçinmeğe başlamıştı. Fakat çok doğru bir adamdı. Senede belki yüz ev sattığı halde kendi Perili Köşk'ünü hariçten gelip Hanya'dan Konya'dan haberi olmayan enayi bir müşteriyi sokmuyor: "Allah'tan korkarım neme lâzım!" diyordu. Köşkünün perili olduğunu hiç saklamazdı. Kapıyı kendi açtı.

Bekçi, Sermet Bey evi gezmek istediğini söyledi:

"Pekâlâ, buyurun!" dedi. Önlerine düştü. Bahçeden geçtiler. Hacı Niyazi Efendi sokakta sarı aba cübbesinin cebinden pirinç bir anahtar çıkardı. Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e "Bu anahtar köşkü de açar..." dedi. Yürüdüler, bahçe hakikaten biraz vahşiydi. Bakımsızlıktan, ayak basmamış bir dere içine dönmüştü. Köşkün arkasındaki küçük çam ormanında da vahşi bir sükün vardı. Bekçi köşke girmedi. Kapıda kaldı. Sermet Bey, ev sahibiyle gezdi. Tezyinata hiç diyecek yoktu. Alt kat bütün mermerdi. Sarnıç, banyo, kuyu, kümes, ahır... Hepsini tamamdı.

"Kirası ne kadar?"

"Çok istemiyorum. Yüz seksen lira. Ama üç seneliğini peşin isterim."

"Niçin?"

"Bakınız beyim, niçin: Düşmanlarım, köşk kiracısız kalsın diye peri lafı çıkarılmışlar. Birisi girdi mi, herkes fisebilillâh peri propagandasına başlar. Nihayet kiracılar işittikleri yalanı, gördük sanıyorlar. Meselâ kış ortası köşkü başıma bırakıp savuşuyorlar. Daha fenası, çıkanlar propagandacılar katılıyor. İki sene daha böyle giderse malımı ne satabileceğim, ne de kiracı bulacağım."

Sermet Bey sordu: "Köşkünüz ne kadar boş kaldı?"

"Vâkıa şimdide kadar hemen hiç... Fakat giren, komşuların lafına kapılır. Çok durmaz. Ürker, kaçar."

"Ben ürkmem."

"İnşallah."

"Fakat üç senelik peşin, bu biraz ağır..."

"Ne yapayım beyim. Canım yandı. İsterseniz..."

Sermet Bey köşkü çok beğenmişti. Hem kirası da ucuzdu. Şimdi üç odalı kulübelerin seneliğine yüz elli lira istiyorlardı.

Hemen o gün kontratı yaptılar. Üç senelik kira olan beş yüz kırk lira peşin verilecekti. Hacı Niyazi Efendi'nin evinden çıktuktan sonra Sermet Bey bekçiye çıkardı, bahşiş diye bir yirmi beşlik kâğıt verdi.

Bekçi, "Paranıza yazık oldu efendi dedi" dedi, "üç sene değil, üç ay oturamazsınız." "Görürsün."

"Görürüz. Hacı Efendi her girenden böyle üç seneliğini peşin alır, ama hiç birisi bir yaz kalamaz. Verdikleri para da yanar." Sermet Bey bir hafta sonra kalabalık ailesiyle köşke taşındı. Halis bir zevk ehliydi. Her gece çalgı çağanak, yemek, içmek, keyif, sefa girila giderdi. Daima akrabalarından kadın, erkek, dört beş misafiri bulunurdu. Sermet Bey Türkiyeliydi. Fakat Avrupalıların "Gündüz cefa, gece sefa" düsturunu kabul etmişti. Çocukları mektebe giderlerdi. Kızlarını büyük ticarethanelere kâtip diye yerleştirmişti. Karısı kız mekteplerinde piyano dersi verirdi. Evde çalışmayan yalnız yetmiş beşlik annesiydi. O da mutfağa, hizmetçilere filan bakardı. Yemeği gece yarısına yakın yerler, yemekten sonra hiç oturmazlar, hemen yatarlardı.

Aradan on beş gün geçmedi. Bir gece aşağı kattan bir çığlık koptu. Hizmetçi Artemisya; avazı çıktığı kadar haykırarak yukarı koştu. Arkada, çamların arasında beyaz bir şeyin gezindiğini haber verdi. Sermet Bey, "Gözünüze öyle görünmüştür!" dedi. Gören diğer hizmetçilere de kanmadılar. Çoluk çocuk, hepsi arka odanın balkonuna çıktılar. Artemisya'nın parmağıyla gösterdiği beyaz hayaleti gördüler. Ağaçların altında duruyor, sanki köşke bakıyordu. Sermet Bey gözlerini ovuşturdu.

"Vay anasına!" dedi,

"Telkinin kuvvetine bak!"

Karısı, kızları, çocukları korkudan sapsarı kesildiler. Büyük kızı,

"Ne telkini beybaba! İşte karşımızda, görmüyor musun?" dedi.

"Görüyorum."

"Ee, o halde telkin ne demek?"

"Buraya girdik gireli peri masalından başka bir şey işittik mi? Her gelen bir şey söyledi.

Şimdi biz bu tesirle böyle hepimiz birden, olmayan bir şeyi görüyoruz."

"Bu mümkün değil."

"Nasıl değil?"

Sermet Bey, Hokkabaz Kazanov'un nasıl bütün bir tiyatro halkına ceplerindeki saati yanlış gösterdiğini filan anlattı. "Gözümüz kulağımızdan giren yalanları görür" dedi, "Fakat elimizi bu gördüğümüz şeye sürmeyiz. Sürdük mü hemen kaybolur" Sonra kalktı. Karısının menetmesini filan dinlemedi. Elini görünen hayale sürmek için bahçeye fırladı. Çamlara doğru gitti. Fakat hayal kaçtı. Kayboldu. O gece evin içinde Sermet Bey'den başka kimse uyuyamadı.

Artık her gece bu hayali görüyorlardı. Sermet Bey, elini sürmeğe çıkınca hayal kaçıyordu.

Biraz alışır gibi oldular. Fakat bir gece hepsi uyurken müthiş bir sarsıntı köşkü yerinden oynattı. Balkonlara koştular. Bir şey göremediler. Sabahleyin yemek odasının dibinde kocaman bir taş buldular. Sermet Bey'e annesi, "Bizi bu köşkten çıkarmazsan sana hakkımı helâl etmem!" demeğe başladı. Beş yüz kırk liraya iki ay oturmak... Bu Sermet Beyin işine gelecek şey değildi. Ama gece dol büyük büyük taşlar ev halkına uyku uyutmuyor, hepsini heyecan içinde bırakıyordu. Sermet Bey, her defasında hayalin üzerine gidiyor, bir türlü elini süremiyordu. Taşların başladığını duyan komşular, "Daha çıkmazsanız camlarınızı da kırar" diyorlardı. Sermet Bey kontratın, "Çıkarken bütün tamirat müstecire aittir" maddesini hatırlayarak daha ziyade canı sıkılıyor, bu cam kırma devresinin hululünden evvel bir şey yapmayı düşünüyordu. Yavaş yavaş kendi itikadı da bozulmağa başladı. Nihayet çıkmağa karar verdiler. Fakat başka bir ev bulamıyorlardı. Köşke dair daha bin türlü öyküler işitmeğe başladılar. Sözde burası eskiden kabristanmış. Mutfağın olduğu yerde beş yüz senelik bir evliya yatıyormuş... Sermet Bey, atılan taşlara, kırılan camlara rağmen hâlâ periye inanmıyordu. Bu peri daima çamlığın içine kaçıyor, orada sır oluyordu. El sürmek için kendisine yetişmek mümkün değildi. Sermet Bey, bir gün çamlığın içine saklanıp birdenbire perinin karşısına çıkmayı yahut arkasından yavaşça gidip elini sürüvermeyi düşündü. Evdekilerin hiçbiri buna razı olmadı. "Seni hemen oracıkta çarpar!" diyorlardı. Fakat Sermet Bey, bulanana gönlüne rağmen, periye, ecinniye filan bir türlü inanmıyordu. Ertesi akşam koruya gitti. Büyük bir çamın alt dallarından birine bindi. Bekledi, bekledi. Gece yarısı oldu.

Köşktekiler de meraktan uyuyamıyorlardı. Zavallıların balkonlarda gezindiklerini görüyordu.

Birdenbire yüreği hop etti. Hayal sökün etmişti. Eliyle dokununca gölge gibi uçup silineceğini katiyen bildiği halde yine Sermet Beyin dizleri titremeğe başladı.

İçinden, «Ben korkmuyorum, fakat vücudumun korkuyor!» dedi. Yavaşça aşağı atladı. Hayalin arkasından yürüdü. Şeklinin hatları pek sarıh gözüküyordu. Yaklaştığını hayalet hiç duymadı. Yavaşça elini uzattı. Beyaz cisme dokundu. Hayal birdenbire fena halde ürktü. Ama kaybolmadı. Döndü, Sermet Beyi görünce alabildiğince kaçmağa başladı. Sermet Bey, dokununca kaybolmadığı için bu hayalin peri filan olmadığını hemen anlamıştı. Peşini bırakmadı. Kovaladı. Çamlığın sonundaki alçak duvara dayalı bir tahtaya tırmanırken yakaladı. Gayet kuvvetliydi. Hayal, mukabele olmadığını anlayınca çırpınmaktan vazgeçti.

Sermet Bey, ben sana el âlemlerle alay etmesini gösteririm diye zavallı hayali sırtladı. Köşke doğru sürükledi. Bağırды: "Lamba getirin, suratını görelim."

"..."

Köşk halkı bahçe kapısına inmişti. "İnsanmış kerata! Ben dünyada ecinni filan yoktur, demez miyim?"

Hayal bir türlü beyaz çarşafı başından bırakmak istemiyordu. Sermet Bey zorla çekti. Sakalı bıyığına karışmış Hacı Niyazi Efendiyi görünce şaşırıldılar. Biçare, yüzünü göstermemek için elleriyle örtüyordu. Arkasındaki Şam kumaşından gecelik entarisi yırtılmıştı.

Sermet Bey bir kahkaha attı.

Kızlar, çocuklar, hizmetçiler alıklaştılar. Büyük Hanım, “Niçin ümmet - i Muhammed’i korkutup deli ediyorsun a efendi?..” dedi.

Sermet Bey, “Onun sebebini ben bilirim!” cevabını verdi. Sonra büyük kızına hokka kalemle, yazıhanedeki kontrat kâğıdını çabucak getirmesini söyledi. Hacı Niyazi Efendi donmuş gibi, sorulan şeylere hiç cevap vermiyor, hep yüzünü karanlıklara çeviriyordu. Kontrat kağıdıyla hokka kalem gelince, Sermet Bey, “Haydi bakalım, al eline kalemi!... Yüreğine indirdiklerinin, düşürttüğünün çocukların cezasını görmek istemiyorsan söylediğimi yaz. İmzayı bas!” dedi. Hacı Niyazi Efendi mihaniki bir hareketle kalemi kapı. Sermet Bey’in sözcüksözcük söylediklerini tereddüt etmeden yazdı:

“Kiracım Sermet Bey’den köşkün altı senelik kirası olan bin seksen lirayı peşinen aldım.”

“Hah şöyle!”

“

...

”

İmzasını attı. Beyaz örtüsüne bu sefer yarım bürünmüş olduğu halde, her gece sırdığı tarafa gitti. Sermet Bey’in iki senedir köşkte oturabildiğine herkes hayrette kaldı. Komşuları Hacı Niyazi Efendiye, “Galiba senin evin ecinnileri, başka eve göç ettiler. Yeni kiracın hiç çıkacağı benzemiyor!” dedikçe, evvelâ sararıyor, sonra kızarıyor, şu cevabı homurdanıyordu: “Ne abdest, ne oruç, ne namaz, ne niyaz... Karılı, erkekli, çoluklu çocuklu hepsi akşamdan sabaha kadar sarhoş! Ayol onlara ecinni değil, şeytan bile görünemez!”

(Ömer Seyfettin, Bütün Eserler 8, s.127-135)